

Szerkesztőiroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felélős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hír-
:: :: detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 252. szám.

Péntek, november 3.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentései. —

A háboru mai eseményei.

Támadásaink a Kárpátokban és Dobrudzsában tovább folynak — Német hadihajók
akciója. — A Vaux-erőd föladása — A román király hadparancsa.

Támadásaink a románok ellen.

Budapest, nov. 3. Berlinből sür-
gönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti a kö-
vetkezőket:

A legutóbbi nagy orosz támadások,
amelyeket nyilván Románia tehermentese-
sége érdekében intéztek, teljesen ered-
ménytelenek maradtak.

A Narajovkánál vívott harcokban,
amelyekben az ottomán csapatok rend-
kívül kintüntették magukat, az oroszok
súlyos véres veszteségeket szenvedtek,
míg a németek és szövetségeseik vesz-
tesége a legerősebb pergőtűz ellenére is
csak jelentéktelen volt. Tehermentesítést
tehát Romániának ezek a gyakran nagy
erővel előrevitt támadások nem hoztak.

A kárpáti szorosokban és Dobrud-
zsában támadásaink folyamatban marad-
nak, habár a románok meg is kísérik,
hogy támadásainkat nagy sietséggel oda-
hozott tartalékokkal föltartóztassák.

A német hajóhad munkában.

Budapest, nov. 2. Berlinből sür-
gönyzik: A tengerészeti vezérkar jelenti:

E hó másodikára virradó éjjel német
tengeri haderők flandriai támaszpontok-
ból a Themse-hollandiai kereskedelmi
ut felé előnyomultak. Hadihajóink több
gőzöst megvizsgálás céljából megállítot-
tak s közülök kettőt amelyek gyanusak-
nak tüntek fel, kikötőbe vontattak. Fgy
harmadik gőzös, amelynek ugyanoda kel-
lett volna megérkeznie, eddig nem érke-

zett meg. A visszatérés alkalmával ne-
hány torpedónaszádunkat rövid ideig
négy angol cirkáló eredménytelenül
ágyuzta. Haderőink teljes számban meg-
rongálatlanul visszatértek.

A Vaux-erőd föladása.

Budapest, nov. 3. Berlinből sür-
gönyzik: A Wolff-ügynökség jelenti: Il-
letékes katonai helyről közlik:

Douaumont—Vauxnál lévő front-
záró előlső vonalunknak tervezett visz-
szavonását előre elkészített állásokba
ma éjjel befejeztük. A franciák október
24-ikén a ködös idő segítségével olyan
időpontban tudtak csak előnyomulni,
amikor ezen vonal Vaux-erődjében no-
vember 2-ikára virradóra sikerült az el-
lenségétől való elszakadás és tervszerű
visszavonulás, amely az ellenség tuda-
mása nélkül mehetett végbe.

Hajnalhasadáskor a franciák örült
pergőtűzzel árasztották el a Vaux-erős-
séget s a tüzelés csak napközben ért
véget. A francia rohamozó oszlopok nyi-
tott ajtót döngettek. Az erősséget telje-
sen üresen találták. Vaux erősségének
feladása a verduni arcvonalszakaszon
való helyzetünkre semmi hatással nincs.

A román-orosz haderők ujracsoportosítása.

Budapest, nov. 3. A párisi Jour-
nalnak jelenti Szentpétervárról:

A román-orosz haderők ujracsopor-
tosítása az eddiginél kedvezőbb helyze-
tet teremtett. A román-orosz csapatok-
nak sikerült az ellenséget föltartóztatniok.
Különösen ama völgyekben, amelyek

Románia szívéhez vezetnek, olyan har-
cok lesznek, amelyek hasonlíthatatlanul
jelentékenyebbek lesznek, mint a milye-
nek az erdélyi ütközetek voltak.

Ezen küzdelmek nemsokára meg-
fognak kezdődni, mert az ellenségnek
érdeke, hogy a tél beálta előtt kikény-
szerítse a döntést. Az éghajlati viszonyok
most nagyon kedvezőek. Hindenburgnak
külön vasúthálózat s nagyon jelentékeny
nehéztüzérség áll rendelkezésére.

A román király napiparancsa.

Budapest, nov. 3. Stockholmból
sürgönyzik: A Ruszkija Vjedomoszti je-
lenti:

A román király a következő napi-
parancsot intézte hadseregéhez:

— Két heti harc után most heves
küzdelem kezdődik saját területünk vé-
delméért a támadó ellenséggel szemben.
Elvárom, hogy teljesítetek kötelességte-
ket és utolsó csepp véretekig védeni
fogjátok hazátokat, amely most igen ve-
szedelmes időket él át. A visszavonulás
végzetes volna.

Enver pasa Lipót-rendje.

Budapest, november 3. Bécsből
sürgönyzik:

A király Enver pasa török had-
ügyminiszternek helyettes generalisszi-
musznak a Lipót rendet adományozta.

Merénylet az ausztráliai miniszterelnök ellen.

Budapest, nov. 3. Londonból
sürgönyzik:

Hughes ausztráliai miniszterelnök
ellen Kiumban merényletet követtek el.
Egy férfi megjelent Hughes nyaralójának
ablakában s onnan rálőtt az ágyban
fekvő miniszterelnökre. A lövés nem
talált, a merénylő elmenekült.

Ellenséges kis államok sorsa a világháboruban.

— nov. 2.

Most legújabb ellenségünk, régi „szövetségesünk“, Románia közeledik méltó végzetéhez: a „megsemmisítő“ leveretéshez és ezzel a negyedik ellenséges kis állam teljes legyőzése következik be.

Jól tudjuk, hogy az entente létszáma aránytalanul nagyobb, mint a központi hatalmaké. Ez a fölény azonban nem volt elegendő; önző céljuk eléréséhez egy eszmó kis államot ugrasztottak be a háború fegyveres küzdelmébe. Igérték hatalmas hadsereget, óriási fegyver és lőszeranyagot segítségül, busás kárpótlást az „elfoglalandó“ ellenséges területről, szóval a kis államoknak a jövő „nagyágát“ lucifer módjára füstették szines álomképre, amely azonban — a szomorú felébredésre most — már szertefoszlott, akár a szappanbuborék.

Az entente elméleti számításaiban mindent figyelembe vett ugyanis, csak egyet nem, a legfontosabbat: a középponti hatalmak megtörhetetlen katonai erejét, fölényes hadvezetését.

Kis államok katonai nagyhatalmak véres viaskodásában csak akkor vehetnek aktív részt, ha kisebbitett arányban ugyan, de hasonló fokú katonai felkészültséggel rendelkeznek. Ez: kiváló hadvezérek, kiválóan kiképzett hadsereg, teljesen modern és tökéletes felszerelésű fegyverzet, lőszer, az utánpótlás határozott biztosítása mellett:

Szerbia a közelmúlt háborújának gazdag tapasztalataival felvértezett, az orosz kolosszus hatalmas támogatásának biztos reményében, egész könnyedén vélt elbánni a Monarchiával. Ha földrajzi fekvését figyelembe vesszük, úgy láthatjuk, miszerint legfeljebb közvetett segítségre számíthatott. A Balkánon nem várható ember- és anyagpótlásra az entente részéről, amelyvel fenttarthatta volna ellenálló erejét, mert a hadi helyzet magát az entente-ot is szorongatta. Oroszország milliós seregeinek közvetett támogatása azáltal, hogy a középponti hatalmak arevonala ellen hatalmas offenzívákkal operált, Szerbiának tehermentesítésére nem szolgálhatott. Szerbia élelmezési viszonyai közbe megfogvott hadserege, hiányos tüzéségi- és lőszer felszerelése kétségkívül jelezte már jóelőre a bekövetkező katasztrófát.

Montenegró hatalmi terjeszkedéséhez a „szláv“ államok megvalósításához, alkalmasnak vélte csatlakozni a nagy tömeghez, hogy majdan a tejfelből neki is jusson, esetleg a királyság most már „arizmussá“ léphessen elő. A derék kecskepásztorok azonban a 30 és feles és a 42-esek haláltszörő tüzet, a magyar szuronyerdőt nem állották ki sokáig és mielőtt hőseink a „fekete“ hegveket teljesen megtisztították a még élő orngorcoktól, kapitáláta, a feltétlen megadás minden feltétele mellett. Nyilvánvaló volt, hogy a nevnapi ajándékba kapott néhány ágyúval felszerelt primitív hadsereg, egy nagy hatalom hatalmas hadseregével szemben, a harcot soká vívni nem bírja.

Belgium, bár modern hadsereggel

rendelkezett és a várai tökéletesen meg voltak erősítve, azonban a németek kiválóan vezetett operációinak gyengék voltak ellentánni. A német hadvezetés romboló és seprő erejétől hajtottan már csak országuk délnyugati csücskében birtak — angol és francia védő szárnyuk alatt — a honi földre kapaszkodni. Tényleg pedig e kis terület leszámításával egész Belgiumot, a németek fegyveres küzdelem árán meghódították.

Románia ravaszágát ismerjük már az elmúlt balkáni háborúból, amikor 1913. július havában a mély sebekből vérző Bulgária tehetetlen testén taposott és sikerült véraldozat nélkül bolgár területhez jutnia. Ezt a vérmes reményt fűzte a mostani rabló hadjárathoz is. De póru jár. Az igazságszolgáltatás sujtó ökle őt sem kíméli. Magyar és német csapatok már angyalföldjén tapossák torkát és fuldoklásában segítségért könyörög azokhoz, kik tőle vártak nagy segítséget! Mert kézzel fogható valóság már, hogy az entente Romániától, az utolsó „áldozati“ kisállamtól nem várt kevesebbet, mint javára döntő, a háborút még az ősszel befejező fordulatot. És midőn halál hörgésében segítségért jajgat a perfid oláh, az entente a szokott módon „érzelmesen“ válaszol: mély fájdalomtól áthatottan sajnálkozik Románia kritikus helyzetén és — evvel egyuttal el is parentálja.

Románia leverésével egyuttal tisztáztuk a „nagy Románia“ eszméjét is, amely győzelmünkkel remélhetőleg már megörökös sirba tért pihenni. Románia beavatkozása végül mégis fordulatot jelent, de az entente vesztere. Beigazolja, hogy nincs földi hatalom, mely meg tud birkózni a középponti hatalmak erejével.

Most tehát amikor már a negyedik kis állam morzsolódik össze a középponti hatalmak halálmalmában és az entente Európa földrajzi térképén több áldozatot már nem talál és nem bír felhajtani (Görögországot már lefegyverezte!), jogos lehet azon reményünk, hogy az entente az utolsó tétjének elvesztése után felhagyja a hazardjátékot és elismeri azt a hatalmas erőt, amelyet a középponti hatalmak fegyvereikkel kifejeznek és — mint legyőzött, hódol a győzőnek.

A büszkeség fenséges érzete hathat át bennünket annak tudatában, hogy az entente négy kis állam — összességében számottevő erejének — felhasználásával, óriási Góliáttá kinőve magát, összeverten, már-már tehetetlenül hempereg Dávid lábánál.

A kis államok hatalmas leckéje megtaníthatott mindenkit ama tapasztalatra, hogy a gyenge csak akkor forduljon az erősebbhez, ha az nem csak szóval, de tettel is segít rajta, csak akkor reméljen fegyveres uton nagygvá lenni, ha ez a követelés a nemzeti lét jogos és igazságos érdeke, annak nélkülözhetetlen feltétele.

B. I.

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontai megyei Közművelődési Egyesület készíttével továbbítja.

HIREK.

— Hivatalos jelentések november hó 2-ikéről. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harc-
téri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harctér:

Károly főherceg lovassági tábornok arevonala: A Vöröstorony-szorostól délkeletre levő területen tovább is előrehaladtunk. A Brassótól délre és délkeletre ellenséges területen harcoló osztrák-magyar és német csapatok a román támadásokat visszaverték. Dél-Bukovinában és a Kapul-területen sikeres előtéri vállalkozások. Lipót bajor herceg arevonala: A Terstyánsky vezérezredes hadseregében küzdő német csapatok Vittoniecnél Szolotvintól délre kiveték az ellenséget egy erősen elsáncolt állásából. Huszonkét orosz tisztet, 1500 főnyi legénységet, tíz géppuskát és három aknavetőt szállítottunk be.

Olasz harctér:

A görzi grófságban az olaszok új offenzívát indítottak. A második és harmadik olasz hadsereg, amelyeket a legutóbbi nagy harcok óta friss csapatokkal egészítették ki, Görzről lefelé támadnak. Az első általános támadást, hála csapataink hősiességének, visszavertük. Miután az ellenséges tűz a délelőtti folyamán rendkívüli hevességre fokozódott az ellenséges gyalogság déltájon rohamra indult. A Vippach-völgyben a Vertobicától keletre emelkedő magaslatokat minden áron el akarták foglalni. Itt szűk területen harcra vetett két dandárt teljesen visszavertük. A Karszt-fensík északi részén röviddel délelőtti 11 óra után olasz gyalogság tömegtámadásba kezdett, amely eleinte szétlőtt legelső állásainkon túl tért nyert. Csapataink átkaroló ellentámadásai az olaszokat ismét visszaverték. Lokvica azonban az ellenség kezén maradt. Ebben a támadásban nyolc olasz hadosztály vett részt. A fensík déli részén a bős támadásokkal szemben összes állásainkat megtartottuk. A tegnapi csatában sikerében kiváló része van a huszonhetedik számú karinthiai landver gyalogezrednek és a bevált harminckettes számú nyugat-galiciai népfőlkö gyalogezrednek. Ezek az ezredek állóhelyben verték vissza az ellenséges támadásokat és a legnagyobb túlerővel szemben is kitartottak. A negyvenegyedik és tizenegyedik gyalogezred is részolgált minden dícséretre. Több mint egyezer embert elfogtunk és két gépfegyvert zsákmányoltunk.

Délkeleti harctér:

Változatlan

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadserege: A Somme északi vidékén a tüzéségi tevékenység részben jelentékenyen kiújult. Courcelletől északra egy angol előretörést könnyen visszavertünk. A franciák támadásai a Le Boeufs-Rancourt szakaszon kisebb előnyökhöz jutottak. Az ellenséget Morvától északkeletre és a San Pierre Vaasti erdő északnyugati szélén általában azonban véresen visszavertük. Csapataink a franciák szívós ellenállása dacára Sailli északi részén előrenyomultak. A trónörökös hadserege: A Maastól keletre a tüzharc több ízben nagy hevességre fokozódott. A franciák eddig főleg Vaux erdő ellen intéztek nehéz ágyúból romboló tüzet, amely erődöt csapataink parancsra és anélkül, hogy az ellenség zavarta volna őket az éj folyamán már kiirtották és ahol előzőleg fontos részeket felrobbantottunk.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arevonala: Linsingen tábornok hadserege: Vestfaliai és kelet friesi csapatok Dittfurth vezértábornagy vezetése alatt rohammal elfoglalták a Vittoniecnél és attól délre a Stochod balpartjára előretolt orosz állásokat. Az ellenség nagy véres veszteségei mellett foglyokban

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Szombaton, 1916. évi november hó 4-én két előadás, az 5 órai zónaelőadás félhelyárakkal, a fél 9 órai rendes helyárakkal.
Vasárnap, 1916 november 5-én négy előadás, a 3 és 7 órai zónaelőadás félhelyárakkal, az 5 és 9 órai rendes helyárakkal.

A Z e l i t é l t.

Elsőrendű társadalmi dráma 4 felvonásban. Rendezte Garas Márton, a főszerepben Törzs Jenő, a Magyar színház nagy művésze és Rajna Alice.

Azonkívül a nagyhatású kísérő műsor szenzációs ujdonságai.

huszonkét tisztet és 1508 főnyi legénységet veszített, továbbá 10 géppuskát és három aknavetőt hagyott kezünkön. A mi veszteségeink csekélyek. Tovább délre Alexandrovkánál egy sikerült felderítő előretörésünkről hatvan foglyot hoztunk magunkkal. Károly főherceg lovasági tábornok arevonala: A Kárpátokban sikeres vállalkozások Dornavatrától északra orosz előállítások ellen. Az erdélyi keleti arevonalon a helyzet változatlan. A románok támadásai az Osancon és a Predeáli-szoroson át előrenyomult szövetséges csapatok ellen nagy veszteségeik mellett meghiúsultak. Nyolc tisztet és kétszáz főnyi legénységet elfogtunk. A Vöröstorony-szorosától délkeletre a ránk nézve kedvező lefolyású ütközetek tovább tartanak.

Balkán harcátér:

Mackensen vezértábornagy hadserege: Konstanztól a tenger felől sikertelenül löttek.

Macedóniai harcavonal:

A Cserna-könyökben és a Nidza-Planinától északra szerb előretöréseket visszavertük. A Struma arevonalon élénk előtér csatározások. — Ludendorff.

— **A hősök emléke.** A háboruban elesett vagy meghalt hőseink emlékére ma délelőtt 10 órakor a római katolikus plébánia-templomban ünnepes gyásztisztiztet volt. Az istentiszteletet Magyar Pál pápai kamarás apátplébános végezte nagy egyházi díszszel. Az istentiszteleten megjelentek az összes polgári hatóságok dr. Dellimánics Lajos főispán és Jankó Ágoston udvari tanácsos aispán vezetésével, valamint a helyben állomásozó tisztikar Palkovics ezredessel az elén, azonkívül az intézetek és nagyszámú hívő közönség.

— A vármezei főjegyző bevonulása.

Dr. Vinczehidny Ernő Torontálvarmegye főjegyzője a román támadás folytán harcátéri szolgálatra jelentkezett. Hivataltal fölöttes hatóságai a főjegyző jelentkezésének ügyét most intézték el és Sándor János belügyminiszter hozzá intézett leiratban a főjegyzőnek önkéntes jelentkezéséhez és bevonuláshoz az engedélyt megadta. A miniszter leiratában egyben a főjegyzőnek hazafias elhatározásáért teljes elismerését nyilvánítja s annak a meleg óhajának ad kifejezést, hogy a háboruból teljes egészséggel térjen vissza békés polgári foglalkozásához. Dr. Vinczehidny Ernő, mint tartalékos huszárhadnagy a tegnapi napon ezredébe mar be is vonult.

— **Hősi halál.** Maly István tart. tüzérszázados október 28-án a szatmárnemeti csatában a harcátéri szerb bevetésében 21 éves korában meghalt. Az elhunytat hazahozták szülőföldjére, melyre a sereg itt temették el tegnap nagy részvet mellett.

— **Rendelet a tengeriolajról.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a kormány rendeletét a tengeri csira kivonásáról és a tengeriolaj előállításáról. A rendelet szerint tengerszékkel dolgozó malom és tengerit földolgozó vagy feletető ipari vállalat ezentúl csakis a tengericsira kivonása után használhatja fel a tengerit, ha erre vonatkozólag az Országos Központi Hitelszövetkezettől ilyen irányú felhívást kap. Egy métermázsza tengeriből legfeljebb 12 kilogramm tengericsirát szabad kivonni és 100 kilogramm csirának legalább 15 kiló olajat kell tartalmaznia. Akinek november 1-én tengericsirakészlete van, az köteles az O. K. H.-nél bejelenteni. A bejelentett készletek csak az O. K. H.-nak rendelkezési szerint használhatók fel. Az O. K. H. az átvett csirák ipari és egyéb vállalatoknak különként 62 fillért, malomoknak pedig 102 fillért köteles fizetni. Az O. K. H. az átvett tengericsirából olajat préseltesz azoknál a gyári vállalatoknál, amelyek erre a célra más most berendezkedtek, illetve a földszelvényi munkákat megkezdtek. A gyárak közt való elosztás kulcsát a kereskedelmi és pénzügyminiszter állapítja meg. Az olajgyár a tengericsirának olajjává való földolgozásáért métermázsánként legfeljebb 16 koronát számíthat fel. A kipréselt olaj

közélokra lefoglalandó és csak az Olaj és Zsírközpont utján hozható forgalomba. A forgalombahozatalra vonatkozólag az Olajközpont a kereskedelmi miniszter utasításai szerint jár el. A tengericsirából nyert olajért követelhető legmagasabb ár métermázsánként 100 korona. A kicsinyben való forgalom árát a kereskedelmi miniszter külön fogja megállapítani. A rendelet ma lép életbe.

— **A Varosi Moziban** tegnap ismét egy kiváló film szerepelt a műsoron, amely megérdemli, hogy külön kiemeljük. „Királyidillek” című vígjáték volt ez a film, amely a legbájosabb és legfinomabb filmvígjátékok közül való s ismét igazi gyönyörűséget nyújtott a közönségnek.

A holnapi és a vasárnap műsor szencziója „Az elítelt” című magyar film, amely a Mozgóképpothont megelőzve kerül nálunk színre. A magyar film érdekessége Törzs Jenőnek a szereplése, amely egy igazalmas nagyhatalmú dráma keretében folyik. A dráma mellett változatos és érdekes kísérő műsor is van.

— **Háborús furesság.** A Makói Hírlap október 31-iki számában jelent meg a következő furessa nyilatkozat:

Galgóczy János gazdasági munkára felmentett fiatal ember nekem, mi szabadságot katonának, azzal áll elő, hogy 200 koronát ad nekem, jelentsem fel őt és vitessem el katonának. Én a 200 koronát felvettem és kötelességemnek úgy teszek eleget, hogy kérem a hatóságot, ki felette rendelkezik, teljesítse kívánságát.

Martonosi Mihály.

Martonosi Mihály valóban lelkiismeretes ember.

— **Bicskával evágta a nyakát.** Mires Jova 49 éves nagybecskereki napszámos öngyilkos szándékkal egy bicskával elvágta a nyakát. Bár a bicska meglehetősen rozoga volt, mindazáltal az életunt ember igen súlyos sebet ejtett vele a nyakán, úgy hogy eszméletlen állapotban vitték be a kórházba. Tettének okát nem tudják.

Törvéyszék.

§ **Az oroszok testvére.** Szegedről írják: Érdekes bűnügygel foglalkozott tegnap a szegedi királyi ítélőtábla. Nemzeti-ség elleni gyűlöletre izgatás büntette miatt ítélkezett egy deszki földmives fölött, aki azt mondta, hogy az oroszok neki testvérei. A vádlott Ruzs Mátyás 53 éves deszki lakos, aki 1916. július 17-étől letartóztatásban van. Az ügyet szeptember hó 18-án tárgyalta a szegedi királyi törvéyszék s az ügyesség nemzetiség elleni engedetlenségre való izgatás büntette és a királyi ház tagja megsértésének vétségével vádolta. A vádirat szerint Ruzs egy ízben azt mondta, hogy szabonáját inkább szét szórja, de az államnak nem adja, maskor meg azt mondta, hogy a trónörökös-pár meggyilkolásáért nem volt érdemes háborút viselni. 1915. július 15-én követte el a legsúlyosabb bűnet. Ruzs orosz foglyához gyakran jártak a környékbeli orosz foglyok látogatába. Frányó József községi bíró a koreszmában többek előtt figyelmeztette Ruzst, hogy az orosz foglyoknak ne engedje meg, hogy összejeveleteket tartsanak a lakásán; mire Ruzs a következőket válaszolta:

— **Az orosz foglyokat beengedem a házamba, mert ezek nekem testvéreim.**

A vádlott tagadta, hogy ezeket mondta, de a tanúk igazolták a vádat s a törvéyszék nemzetiség elleni gyűlöletre izgatás büntettéért nyolc hónapi börtömet ítelt. A másik két vádat nem látta be igazoltnak s e két pont alól fölmentette a vádlottat. A szegedi királyi ítélőtábla ma foglalkozott az ügygyel s a büntetést két hónapra szállította le, melyet azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. A tábla megállapította, hogy ez a kijelentés alkalmas arra, hogy a szerbek által lakott vidéken a szerbeket a magyarok ellen igazgassa, miután a szerbek és oroszok tényleg testvéreknek tartják magukat, de tekintetbe vette a vádlott büntetlen előéletét s azt, hogy a kifejezést olyan körülmények között használta, melyek között ez nem olyan veszedelmes.

Az erdélyi menekültek.

Az erdélyi menekültek közül a következőket keresik:

Frunza István közhalmi menekült (Magyarpadé) keresi anyósát Stingács Domonikát, valamint édesanyját Frunza Veronát közhalmi menekülteket.

Márton István (Katalinfalva, Torontálvarmegye) keresi nővéreit Dénes Mihályné szül. Márton Sára és Dénes Mihályné szül. Márton Annát a brassómezei Csernátfaluból.

Gyertyámoson lakó Bálint Sándorné keresi hosszafalusi Bálint Sándort, csernátfalusi Bálint Sándort, Buna Mihálynét, Hammás Mihálynét és Hammás Pétert neje és leányával.

Végh Tibor (Brassó) keresi anyját özv. Végh Mátyásné.

Schel János (Nagybecskerek, olajgyár) keresi nejét Schel Reginát és fiát Mihályt Brassóból.

Soós Lukács Istvánné szül. Bartos Klárát 2 gyermekével Sárival és Irénellel (laktak Türkösön, Brassómezei) keresi édesanyja özv. Bartos Andrásné Csernátfaluból (Brassómezei), kinek lakhelye jelenleg Bánlak (Torontálmezei).

Máté Vilma Krizbáról (lakik Kistárnokon) keresi nővéreit Ferenc Samunét és Dömötör Istvánnét Krizbáról.

Bálint Márton (Katalinfalva, Torontál m.) keresi szüleit a brassómezei Csernátfaluból.

Bohus Pál brassói ev. főesperes utján (Nagybecskerek, ev. lelkészi hivatal) keresi:

Bibó Györgyné csernátfalusi lakosné Dódé Katát, aki Brassóban szoptatósdajka volt s akinek gyermeke nála van gondozóban; továbbá testvérét Buna Samunét 8 gyermekével, Felsőeleméről.

Sinkler Istvánné Felsőeleméről, testvérét Schaffend Henrikét s a férjét, aki Sósmezőről menekült suszter.

Sipos Lina Felsőeleméről, az édesanyját Szalánézi Józsefnét, prázsmári lakosnót.

Lőrincz Jánosné Felsőeleméről, Lőrincz Kónya Istvánnét és családját a brassómezei Csernátfaluból.

Törökkanizsáról: Vajda Mihályné keresi a férjét és Erese Józsefné szül. Pap Máriát Kolozsvárról; Bálint Martonné keresi a férjét, aki elmaradt a szerbekkel; Benedek Andrásné keresi édesanyját, Székely Andrásné Szász Benedek Sírát s testvéreit: Sári, Kata, Anna és Furuzst.

Csókáról: Csere Anna apácai hajadon keresi az édesanyját Csere Györgynét; Szabó Margit apácai hajadon keresi a testvérét: Katát, Gyurit; Hévízi Jánosné Orbán Kati keresi Simon Mihálynét (bicska).

Magyarpadéről: Bölöni Imre Körtés (Apáca) keresi a családját; Dán Miklós keresi a családját; Miresa György édesanyját; Di Bernardo Nándor és Antal keresik anyjukat; Kristó Gergely feleségét, gyermekeit; Valádi Mihály legény szüleit; Oláh Mihály legény anyját és testvéreit; Szabó István legény szüleit; Serbán János, Szentpáli Mihály legények keresik szüleiket; Vancsa Mózes és Török Albert feleségét és gyermekeit. Ezek mind brassó-apácaiak. — Bálint János, Gábor Mihály, Bartos Mihály türkösi legények, Finta Béla bácsfalusi, Varga János apácai, Sándor Vaszi apácai legények keresik szüleiket. Válaszokat vagy e lapban, vagy a nagybecskereki ev. lelkészi hivatalba kérek leadni.

A Nagykomlóson elhelyezett erdélyi menekültek közül a következők keresik hozzátartozóikat:

Klein Márta Hóltövény (Brassómezei) keresi Rouszek Ferenc 34 éves földmivest,

Gál Mihály Kisborosnyó (Háromszékmezei) keresi Ince Juliánna, Gál Róza, Gál Anna és Ince Máriát.

Jankó György Kisborosnyó (Háromszékmezei) keresi feleségét Jankó Vulánka Rachelt és két gyermekét: Ilonka 7 éves, Anna 4 éves.

Özv. Sára Mihályné sz. Lőrinc Anna keresi Gires Istvánné sz. Lőrinc Sárát Bácsfaluból.

Dávid Bibó Jánosné keresi férjét, David Bibó Jánost és leányát, Kis Andrásnét Csernátfaluból.

Pál Simon Andrásné keresi Rozsnyai Martonnét Bertaujaluból.

Istók Andrásné Csernátfaluból (Brassómezei) keresi özv. Kiss Andrásnét, Köpe Mihálynét, Simon Samunét, Kiss Istvánnét Csernátfaluból.

Hedvig Sára (Hóltövény) keresi Hedvig János 13 éves fiát.

Klusch János (trénkatona, k. u. k. Rekommendeszenten-Abteilung des Inf.-Reg. Nr. 8. in Kisujszállítás) keresi szüleit Klusch János és Mártát a brassómezei Botfalu községből.

Oláh Anna Katalinfalva 66. sz. Torontálmezei, keresi szüleit Oláh Mihályt és feleségét szül. Bölöni Annát, Apáca községből Brassómezei.

Meszmann Mici Nagybecskerek, Bajza-u. 15. sz. keresi édesanyját Meszmann Józsefné szül. Eder Terézt Nagyszébenből.

Köpe Simon népfőlkelő tizedes (Kolozvár, szülészeti klinika, 2-ik kórterem, 61. sz. szoba) keresi feleségét Farakas Sárát és Simon, András, István, János fiait Hosszúfaluból.

Agoston Györgyné 4 gyermekével Ürmös-ről (Nagyküüllő várm.) menekült, Bánlakon van s keresi 14 éves Szabó Róza nevű hugát, kivel együtt menekültek, de huga az uton elmaradt tőle.

Jakab Jánosné szül. Girószász Anna Ernőháza 6. sz., keresi férjét, idb. Jakab Jánost és 18 éves fiát, ifj. Jakab Jánost a brassómezei Türkös községből.

Az Ernőházán elhelyezett menekült Sztás István brassómezei hosszúfalui lakos keresi nejét, Sztás Istvánné szül. Partin Katát. — Özv. Hamasz Andrásné szül. Bence Iona hosszúfalui lakosné pedig keresi vejét, Deák József Istvánt és unokáját, Bence Jánost.

Pszoh István csendőrmester (Hadtápostá Belgrád) keresi apját, Ballán Márton botfalvai (Brassómeze) cukorgyári alkalmazottat.

Csuka Sára Öszentiván községben tartózkodó tatrangi menekült keresi testvérét, Antal Györgynét és unokatestvérét Erdélyi Istvánnét, valamint Fehér Pálnét.

Istók Jánosné Öszentiván községben tartózkodó türkös menekült keresi szüleit, Huszár György és neje Gyözö Mária, valamint testvérét, Cserei Mihályné szül. Huszár Borbálát.

Buna András Csöszteleken, keresi feleségét szül. Vajda Katalint Csernátfaluról (Brassó megye).

Dóde János (Nagybecskerek, Olajgyár építési iroda) keresi feleségét szül. Benedek Koteles Katalint Csernátfaluról (Brassómeze).

Filippi Róza (jelenleg Klárafalván) keresi 12 éves leányát Filippi Annát.

Schuster Margit (jelenleg Klárafalván) keresi férjét Schuster Pétert.

Förös András (Prága, Barakenspital VII/10.) keresi feleségét és gyerekeit a brassómezei Tatrangból.

Gábor Józsefné (jelenleg Ujorán) keresi öt gyermekét: Rózát, Ilonát, Annát, Györgyöt és Sárát a brassómezei Zajonból.

Hermann János kereskedő (jelenleg Felsőelemén) keresi anyját Hermann Juliát, nővéreit Wilhelminét és Jobannát, valamint sógorját Helenát két gyermekével Holtövényből.

Erdő Istvánné szül. Szász Irma (Écska, Torontálmegye) keresi édesanyját, Szász István alsóürmösi lakost Nagyküüllőmezejéből.

Szabó Pál brassómezei apácai lakos keresi szüleit.

Kovács József (Nagyhidegsem, villanyteleporség, u. n. Gyalu) keresi nejét, Zsigmond Annát, István és József nevű fiait és Anna leányát a háromszékmezei Gelencéről.

Horváth Márton Krizbáról, Brassómeze, (jelenlegi tartózkodási helye Mokrin) keresi Lőrincz Györgynét és családját Krizbáról.

Jakab Péter Andrásné szül. Bálint Sára Ernőháza 9. sz., keresi férjét, idb. Jakab Péter András és 16 éves fiát, ifj. Jakab Péter András a brassómezei Csernátfaluból.

Szabó Mózes jelenleg Csernyén tartózkodó menekült, Héjjasfalváról nejét szül. Szederjesi Mária és Krisztina nevű leányát keresi.

A Brassóban házicselédként szolgálatban volt, Mokrinba Torontálmegyebe menekült Bara Erzsé Jenőfalva, Both Róza Karczfalva, Kásás Anna Madaras, Lukács Erzsé Karczfalva, Simon Vera Jenőfalva, Szabó Boris Dánfalva, Váncsa Anna Csikmadaras (Csikmeze) keresik szüleiket.

Soós Mihály brassó vármegyei apácai lakos keresi feleségét és két leányát, Mariska 18 éves, Ilonka 15 éves.

Kiss Istvánné szül. Pap Kata (Écska, 125. házszám, Torontálmegye) keresi 9 éves fiát, Kiss Mártont és 7 éves leányát, Kiss Katit a brassómezei Türkös községből.

Dávid Sára (Nagybecskerek, József főherceg-utca 23. sz.) keresi édesanyját, Bálint Mártonnét a brassómezei Csernátfaluból.

Jakab Györgyné Hosszúfaluból (Brassómeze) keresi férjét, Jakab Györgyöt, aki Brassóban a kórházban fektült.

Schmitz Györgyné (Bégafő, házszám 2., Torontál m.) keresi férjét Schmitz György asztalost Brassóból.

Hemper Artur Brassóból keresi 11 éves Artur nevű fiát.

Papp Mátyas őrmester (Hosszúfalva, Hajdum.) feleségét, 4 gyermekét, anyját a brassói Purkerez községből.

Bara Ferencné (Bpest, Alsó-erdősor 36.) szüleit és kis leányát a brassómezei Türkös-ről.

Puju György őrmester (Budapest, 2 sz. tart. kórház) feleségét és 3 gyermekét.

Brotya Ferencné Brassóból keresi anyját Bara Istvánnét.

András János 2. gy. e. népfőlkelő (Prága, Bruszka-kaszárnya) feleségét és 5 gyermekét Báraufaluból.

Horváth Márton Mokrinból keresi 17 éves Árpád fiát a brassómezei Krizba községből. Szigeti János tüzér (Budapest, Ludovika akadémia) feleségét Brassóból.

Niesner János keresi feleségét Brassóból. Lengyel János építész (Budapest, Battyányi-u. 14.) feleségét, anyját, nevelt leányát, egy vendégleányt és cselédjét Brassóból.

Depner Péter tart. tüzérhadnagy (Arad, Erzsébet királyné-ut 20.) a Depner-családot Holtövényből.

A Ferenczalom községben tartózkodó alábbi menekültek keresik hozzátartozóikat:

Imre Jánosné (Olthévíz) keresi a férjét és 2 gyermekét. Szabó Jánosné (Brassó) férjét Szabó János bányafelügyelőt. Bodi Zsuzsa (Brassó) menyét Bodi Jánosné és 3 gyermekét. Tankó Jánosné (Brassó) a férjét, aki az erzsébetvárosi cs. és kir. tartalékkórházban volt elhelyezve. Rab Mártonné szül. Korodi Anna (Purkerez) János nevű jzói irnok fiát.

Sipos András (Brassó) szüleit. Tankó Ferenc brassói városi hiv. szolga feleségét és 4 gyermekét. Csáki József (Brassó) feleségét Holli Terézt. Bartalis Lajos asztalos (Brassó) édesanyját Gyarmati Terézt. Pór János (Brassó) feleségét és 2 gyermekét. Imre Béla (Brassó) atyját Imre Józsefet és 2 testvérét, csikapolcai lakosokat. Tartler Lujza és Mantsch Gizella (Brassó) keresik anyjukat. Kovács György (Csernátfalva) Pataki Ferencet és nejét Kovács Sárát. Daniel János (Barcarozsnyó) nejét és leányát. Kraft János (Barcarozsnyó) nejét szül. Elsen Annát és 4 gyermekét. Dávid Mihályné (Hosszúfalva) Giresch Anna nevű unokáját. Muertth Mártha (Szászhermány) édesanyját Gunesch Rozinát és nővérét Zachariás Annát, Marzell Róza (Keresztényfalva) anyját Muertth Zsófia szászhermányi lakost. Stamm Keresztély (Feketehalom) édesanyját Stamm Rózát, Bodján Regina (Barcarozsnyó) férjét Bodján Frigyes. Köpe Csiri Györgyné (Hosszúfalva) Gábor Józsefné zajzoni lakos családját.

Máthé Sándor nagyváradi m. kir. 24. honvéd törzssztagbeli cipész keresi a feleségét szül. Herman Magdolnát és 6 gyermekét, akik közül a hatodik az uton született, Brassóból való menekülés közben.

Gáspár járásbíró (lakik: Nagybecskerek, Magyar-utca 44.) keresi Bedő Mózes Halmágyról.

Székely Lajos Brassóból, Segesváron fűtőházi munkás, keresi feleségét sz. Téglás Irént. Özv. Lipták Mórné (Bégafő, Torontál m.) keresi szüleit Maierbuchler Oswaldot és nejét Brassóból.

Kónya István mészáros (Katalinfalva községben Torontál vármegye) keresi feleségét Kónya Ilonát és négy gyermekét: Anna 23 éves, Árpád 14 éves, Irén 13 éves és József 10 éves, a brassómezei Csernátfaluból.

Tobbi Mina 4 gyermekével Kóhalomról tudatja hozzátartozóival, hogy jelenleg Nagybecskereken van (Szerbtemplom-u. 27. Spira kereskedőnél).

A brassói városi adóhivatalnál alkalmazva volt Máté Gyuláné (Német-u. 180/4.) kér irodai foglalkozást.

Menekült áll. tanító privát órákat kíván adni polgári és elemi iskolai tanulóknak. Megkeresések kéretnek Bakits-u. 16.

Kassai Rózika erdélyi menekült nőruhávarrónő (Brankovics-u. 2817/4.) munkát vállal.

Fet János 5. gy. e. cs. és kir. főhadnagy (Ungvár, I. sz. tart. kórház gazd. hivatala) keres két éves fia és 6 hónapos leánykaja mellé egy jobb családból való 16—20 éves százsz leányt.

HIRDETÉSEK.

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, ötszobás urilakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::
— Közlebbit a kiadóhivatalban. —

1267—x.15

Hirdetmény.

Iloncz község tulajdonát képező 5 drb kiselejtett tenyészbika 1916. évi november hó 9. napján délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen az ilonczy községéknél eladni fog.

Árverési feltételek a község jegyzői irodájában megtekinthetők.

Iloncz, 1916. évi november hó 2-án.

Az előjáróság.

Egy fiatal kereskedősegéd vidékre kerestetik.

Bővebbet a lapkiadóban.

1326—3.1

Mellékfoglalkozást

keres esténként 6 órától, a magyar és német nyelvben perfect egyszerű és kettős könyvitelben és levelezésben járta s egyén. Szives megkereséseket két

Chiffre G. 383. jeligére e lap kiadóhivatalába.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Kifutó leány

alkalmazást nyerhet azonnal nagyobb helybeli iparvállalatnál.

Ujság- és nyomtatvány-makulatura nagyobb mennyiségben kapható.

Cím a kiadóhivatalban.